

Geen twijfel over borging weidegang

De richtlijnen rondom het gebruik van het weidemelklogo zijn per 1 januari dit jaar aangescherpt. Niet omdat er twijfels bestaan over weidegang, maar om aan te tonen dat koeien daadwerkelijk minimaal 120 dagen per jaar zes uur per dag buiten lopen.

TEKST JAAP DER KNAAP

Het weidemelklogo bestaat sinds 2007. Het is een garantie dat zuivelproducten die het logo dragen, afkomstig zijn van koeien die jaarlijks minimaal 120 dagen zes uur per dag weiden. Zuivelproducten met het bekende ronde, groene logo worden naar zestien landen geëxporteerd. Afgelopen jaar paste 76,7 procent van de Nederlandse melkveehouders volledige weidegang toe, zo bleek uit cijfers van de Duurzame Zuivelketen. 'De financiële waarde van het mogen gebruiken van het weidemelklogo is groot. Boeren krijgen extra melkgeld voor weidegang en de zuivelondernemingen kunnen ook meer geld vragen voor weidemelkproducten.' Aan het woord is Kees-Jaap Hin, secretaris van Stichting Weidegang, die het initiatief van weidemelk ontwikkelde en de richtlijnen

Veehouders moeten vanaf dit jaar de weideregistratie in uren per dag bijhouden

van het keurmerk beheert. Om ervoor te zorgen dat weidemelk ook echt afkomstig is van grazende koeien, zijn de regels per 1 januari dit jaar aangescherpt. 'Veehouders moeten de weideregistratie in uren per dag bijhouden en bij een controle moeten koeien daadwerkelijk in de weide lopen', zo duidt Hin de belangrijkste veranderingen.

Jaarlijks 40 procent controle

In Nederland, België, Duitsland en Frankrijk zijn in totaal meer dan 130 verzuivelaars die het certificaat hebben om het weidelogo te mogen voeren voor (een deel van) hun melkstromen. Bij deze zuivelondernemingen hadden in 2018 volgens het jaarverslag van Stichting Weidegang 16.837 melkveebedrijven zich gemeld om weidemelk te

Weidegang borgen via melksamenstelling

Vier Nederlandse zuivelondernemingen gebruiken de Weidegangindicator van Qlip om te analyseren of het aannemelijk is of weidegang op een melkveebedrijf wordt toegepast. 'De Weidegangindicator is een instrument dat via infraroodonderzoek in melk bepaalt of het aannemelijk is dat de melk geproduceerd is door koeien die vers gegraasd gras hebben gegeten', aldus

Arjan Bom, marketingmanager bij Qlip. De Weidegangindicator werd vijf jaar geleden geïntroduceerd. 'Dankzij nieuwe technieken en inzichten kunnen we nu ook gedurende het weideseizoen de aannemelijkheid van weidegang bepalen. Met deze informatie is het mogelijk om meer risicogericht te werk te gaan bij de beoordeling. De Weidegangindicator is zo een van de instru-

menten die kan bijdragen bij de borging van weidegang.' Medewerkers van Qlip die bij de veehouders op het erf de weidegang beoordelen, hebben geen inzicht in de informatie van de Weidegangindicator, vertelt Bom. 'Zo voorkomen we dat onze beoordelaars met voorkennis de boer op gaan. Elke veehouder wordt op dezelfde wijze beoordeeld.'

leveren. De zuivelverwerkers zijn er zelf voor verantwoordelijk dat veehouders de richtlijnen van weidemelk volgen. In de praktijk komt het er veelal op neer dat de controle in Nederland wordt uitbesteed aan zuivellaboratorium Qlip en in België aan het Melkcontrolecentrum Vlaanderen (MCC). Jaarlijks wordt ongeveer 40 procent van de veehouders die zich hebben aangemeld als leverancier van weidemelk, gecontroleerd. 'Bij onaangekondigde controles moet de beoordelaar ook daadwerkelijk de koeien zien weiden. Wanneer de controleur op een moment komt dat de koeien niet weiden, moet hij een andere keer terugkomen', aldus Hin. Maar de controleurs letten volgens hem op meer zaken. 'Er moet een afrastering zijn en je moet kunnen zien dat het kavelpad gebruikt is en de percelen beweïd worden. Dat zijn allemaal signalen dat weidegang echt wordt toegepast. Op basis van deze kenmerken kan een controleur bij een aangekondigde controle ook de beoordeling goedkeuren als hij op een bedrijf is op een moment dat de koeien niet weiden. Voorwaarde is dan wel dat de controleur overtuigd is dat een bedrijf voldoende weïdt. Als die overtuiging er niet

is, moet hij nog een keer terugkomen', aldus Hin. Ondanks dat er geen retailers zijn die twijfelden aan de borging van weidemelk, is ervoor gekozen om in samenwerking met de zuivelorganisaties de richtlijnen aan te scherpen. 'We beseften dat alleen een vinkje op een formulier dat een boer weïdt, op termijn niet meer voldoende zou zijn.'

Ook robotkoeien horen in de wei

Veehouders moeten bij controle het aantal uren dagelijkse weidegang kunnen overleggen. Bij zuivelcoöperatie FrieslandCampina is daarvoor een applicatie (app) voor op de smartphone en de pc ontwikkeld. 'Het werkt heel simpel, maar zoals altijd bij digitalisering moet je er soms even aan wennen of mee leren werken. Vandaar dat we dit jaar nog als een leerjaar beschouwen. Vanaf volgend jaar moeten alle leden-veeouders weidegang via de app bijhouden', vertelt Jan Dirk van Mourik, die als manager buitendienst bij FrieslandCampina betrokken is bij weidegang.

Van Mourik geeft aan dat het voor het vertrouwen van het keurmerk voor weidemelk goed is dat de eisen tegen het licht zijn gehouden. 'Ik merk dat ook veehouders het belangrijk vinden om te laten zien dat ze terecht een extra betaling krijgen als ze inspanningen leveren om koeien te weiden. Transparantie is in de hele productieketen belangrijk, zeker bij een logo waarbij financiële belangen spelen.' Ook de regels bij weidegang op robotbedrijven worden strikter beoordeeld. Op robotbedrijven moet te allen tijde minimaal 75 procent van de koeien tijdens de weide-uren daadwerkelijk buiten zijn. 'Vrijwillig koeienvoer naar de wei kan een keuze zijn om de robot optimaal te benutten', verduidelijkt Hin de regel. 'Maar die koeien moeten wel echt weiden en niet al het voer in de stal opnemen. We zien in de praktijk dat als melkveeouders zich erop richten, die 75 procent weïdende robotkoeien echt wel lukt.'

Een alternatief voor robotbedrijven is de digitale registratiepoort. Deze verzamelt informatie over welke koeien buiten lopen en hoe lang deze periode was. Er zijn zes registratiesystemen die volgens Stichting Weidegang aan de eisen voldoen. Vooral nog zijn deze systemen echter nog maar mondjesmaat verkocht, wellicht omdat een eenvoudige registratie afgelopen jaren voldoende was.

Worden de controles nu strenger? Ze worden vooral consequenter, aldus Hin. In de periode 2015 tot en met 2018 lag het percentage negatieve beoordelingen tussen de 1 en 2 procent. Hin verwacht niet dat het percentage nu enorm zal toenemen. 'Veehouders zijn echt van goede wil en ze kennen de afspraken rondom weidegang. Maar er mag gewoon geen twijfel ontstaan over de borging van weidegang.'

